

Koulu on sinun lapsele

Esite uusista opetusplaanista ja uudesta koululaista on sulle jolla on lapsia peruskoulussa, perus-apukoulussa (-sär-), erityiskoulussa eli saamekoulussa

Skolverket

Sie olet tärkeä

Sie olet sinun lasta lähhiimpännä. Sen takia oon tärkeää ette sulla ja sinun lapsen koulula oon hyvät suhteet ja ette tehttä yhtheistyötä lapsen kehityksen puolesta. Yhtheistyön kautta sinun lapsen kehitysmaholisuuuet, ko oon kyse tietotasosta ja kans sosiaalisesti, lissäintyvät maholisiman paljon.

Ko tunnet koulun tehtävän, sulla oon paremat maholisuuuet tehä yhtheistyötä sinun lapsen koulun kans. Tässä esitheessä saat informasuunia joistaki muutoksista joita nyt tapahtuu koulussa ja jotka vaikuttavat sinun lapsen koulunkäynthiin.

KÄSITHEET VANHEMPI JA HUOLTAJA

Tavalisuudessa yks eli kumpiki lapsen vanhemista oon huoltaja. Huoltajalla oon vastuu lapsesta ja hänen pittää varmistaa ette lapsi saapi hoitoa, turvalisuutta ja hyvän kasvatuksen. Lapsen huoltajalla oon kohta aina oikeus saa tutustua niihin tiethoin jotka koskevat lasta eli oppilasta koulussa, semmoshiinki tiethoin joita sekretessi suojaa. Vanhemalla joka ei ole huoltaja, ei ole oikeus tutustua semmoshiin tiethoin lapsesta joita sekretessi suojaa.

Sammaa tavotetta kohi

Koululaki ja opetusplaani pitävät karanteerata ette kaikki oppilhaat saavat samanarvosen koulunkäynin ja ette se oon hyvälaatunen riippumatta siitä missä oppilhaat asuvat eli missä koulussa het oon ja kans mistä koulumuo'osta oon kyse. Niissä oon kaikile kouluile samat työohjeet. Valtiopäivät oon päättänheet uuesta koululaista, joka jäljaa kaikile lapsile ja nuorile Ruottissa.

Koululaissa oon muumuassa ette kaikitten oppilhaitten pittää olla matkassa koulutuksessa jos heilä ei ole päteviä syitä olla poissa. Sulla vanhempanna oon vastuu siitä ette sinun lapsi oon koulussa. Jos sie et ole ilmottannu poissaoloa, mutta lapsi kuitenkin oon poissa ilman pätevää syytä, koulun pittää samana päivänä antaa sulle tion siitä koululain mukhaan.

Jos sie halvat hakea leetiä sinun lapsele, sinun pittää kääntyä koulun rektorin puohleen. Rektori oon se joka päättää leetistä. Sie käänyt kans rektorin puohleen jos sie

halvat ette harkithaan jos sinun lapsen saattaa vaphauttaa jostaki joka on pakolista opetuksessa. Maholisuuet tämmöshiin vaphauttamishiin on pienenheet uuen kou-lulain mukhaan. Rektori saapi hyväksyä semmosia vain jos on niin sanottuja erityisiä (synnerliga) syitä, ja se saapi vain jällata muutamman kerran lukuvuen aikana, eikä se saa rajottaa oppilhaan maholisuuksia täyttää tietovaatimuksia. Sulla on kuitenkin oikeus valittaa semmosesta päätöksestä hallinto-oikeutheen (förvaltningsrätten).

Päämiehelä (kunta eli vapaakoulun johtokunta) on paikallinen vastuu koulusta. Jos tulee semmosia prupleemiä joita sie ja pärsunaali eli koulun johto että itte saata ratkasta, sie saatat kääntyä päämiehen puohleen. Jokhaisella päämiehelä pittää olla kirjaliset rytiinit siitä mitenkä valitukset koulutuksesta otethaan vasthaan ja selvitethään. Niitä saatat kysyä perhään sinun lapsen koululta.

Uuessa koululaissa on joitaki uusia määräyksiä siitä mitä koulu saapi tehdä jos oppilas häirittee oorninkia, käyttäytyy asiattomasti eli tekkee jonku vakavamman rötöksen. Sen lisäksi ette oppilas saatethaan panna ulos luokkahuoneesta loppu tiimaksi ja saa jälki-istunon, rektori saattaa joissaki taphauksissa antaa oppilhaale kirjallisen varotuksen. Varotuksessa pittää olla tietoa siitä mitä tulee tapahtumhaan jos oppilas ei parana tapoja. Oppilas saatethaan esimerkiksi väliaikhaaisesti siirtää toisele koulule.

Uusi koululaki antaa kans rektorille oikeuden sulkea ulos (stänga av) oppilhaan peruskoulusta, erityiskoulusta ja saamekoulusta, jos se on tarpheelista ko otethaan huomihoon toisitten oppilhaitten turvalisuus ja opiskelurauha ja jos muut toihmeenpanot ei ole auttanheet. Ulossulkeminen saapi korkeinthaan olla viikon kerralhaan ja korkeinthaan kahesti yhelä tärmiinalla. Oppilhaala oon oikeus saa hyvitystä siittä opetuksesta jonka hään oon missanu ja sulla oon huoltajanna oikeus valittaa rektorin päätöksestä ulossulkemisesta hallinto-oikeutheen.

Uuet opetusplaanit

Koululain pohjalta peruskoulun, erityiskoulun, perus-apukoulun ja saamekoulun opetusplaanit oon muutettu niin ette jokhainen koulumuoto oon saanu oman opetusplaanin. Kaikki koulut, niin kunnaliset, vaphaat ja valtioliset koulut pitävät seurata oman koulumuotoon opetusplaania. Lukemalla opetusplaanin sie saat tietää mikä arvopohja koulula oon ja kans mikä tehtävä ja mikkä tavotheet koulula oon. Opetusplaahtiin kuuluu kans kursiplaanit ja tietovaatimukset kaikile aiheile.

Siinä mitenkä koulut tekevät töitä, saattaa olla eroja, siittä sopivat joka koulun johto ja pärsunaali yhdessä. Oppilhaile pittää kans antaa maholisuus osalistua siihen työhöön. Vanhempanna sie saatat osalistua siihen työhöön niitten kokkouksitten ja kehityskeskusteluitten kautta, joihiin sinut kuttuthaan ja sie saatat kans ottaa yhteyttä sinun lapsen koulun kans jos halvat muuta yhtheistyötä.

OPETUSPLAANI

Opetusplaanin ensimmäinen osa koskee koulun arvopohjaa ja tehtävää. Tässä lyöhän lukhuun ette koulun toiminta pittää passata yhtheen yhtheiskunnan temokraattisitten arvoitten kans ja ette kaikitten jokka oon töissä koulussa häätyy kunnioittaa jokhaisen ihmisen arvoa ja kans meän miljöötä.

Opetusplaanin toisessa osassa oon koulutuksen ylheiset tavotheet ja toimintalinjat. Tässä oon net normit, arvot ja tiot jokka jokhainen oppilas pitäs olla kehittänny ko koulunkäynti oon valmis. Näitten tavotheitten kehitystä pittää opetus kaikissa aiheissa eesauttaa. Opetusplaanin kaks ensimmäistä ossaa jälleavat kans, vaikka joitaki poikkeuksia oon, toiminalle esikoululuokassa ja vapaa-ajankotissa (fritidshem).

Kolmanessa osassa oon kursiplaania ja kaikitten aiheitten tietovaatimukset.

KURSIPLAANIA JA TIETOVAATIMUKSIA

Jokhaisen aiheen kursiplaani selvittää miksi se aihe on koulussa, mikä opetuksen tarkoitus on ja mitä tietoja sinun lapselle pitää antaa mahdollisuus kehittää. Kursiplaanissa on kanssentraali sisältö. Se on sen aiheen pakollinen sisältö ja jota aiheen opetus pitää käsitellä, mutta joka koululla on mahdollisuus lisätä sisältöä.

Aiheen tietovaatimukset täydentävät kursiplaania ja niitä käytetään ko sinun lapsen tietokehitystä arvioimaan. Siinä kerrotaan mitä oppilhaan pitää tietää vissinä ajankohtina ja miten se ilmenee. Peruskoulussa on tietovaatimukset hyväksyttävistä tíoista vuosiluokka kolmen lopussa aiheissa ruottin kieli, ruotti toisena kielenä, matematiikki, yhteiskunnalliset ja luontotieteiset aiheet. Kuuennessa vuosiluokassa on tietovaatimukset kaikissa aiheissa paitti muternit kielet ja yheksänessä vuosiluokassa on tietovaatimukset kaikissa aiheissa.

Kolmanessa vuosiluokassa tietovaatimuksia käytetään sen arviointiin ette oonko sinun lapsella hyväksyttävät tiot. Kuuennessa vuosiluokassa (lukuvuosi 2012/13 lähtien) ja yheksänessä vuosiluokassa tietovaatimuksia käytetään ko arvioimaan mitä

totistusaskelta sinun lapsen tiot vastaavat. Tietovaatimuksissa on lähetty uuesta totistusskaalasta ja net on presiseerattu vuosiluokissa kuus ja yheksän totistusaskelheile E, C ja A. Hyväksytyilä tioila meinathan alin hyväksyttävä tietotaso, joka kans vastaa totistusta E.

Peruskoulussa on tietovaatimuksia vuosiluokitten kuus ja yheksän lopussa kaikile aiheile. Harjotuskoulula (tränings-) on tietovaatimukset perus- eli syventyville tioile yheksänen vuosiluokan lopussa.

- Erityiskoulussa, joka on kymmenvuotinen, on tietovaatimukset hyväksyttävistä tioista neljänen vuosiluokan lopussa aiheissa ruottin kieli, ruottin kieli
- toisena kielenä, matematiikki, kuuroitten ja kuurovammaisitten viittomakieli, yhtheiskunnaliset aiheet ja luontotietheiset aiheet. Seitemänessä vuosiluokassa on tietovaatimuksia kaikile aiheile mutta ei muternissä kielissä ja kymmenenessä vuosiluokassa kaikile aiheile on tietovaatimukset.

Saamekoulu seuraa peruskoulun tietovaatimuksia vuosiluokile kolme ja kuus.

Tässä seuraavassa tekstissä, ko tietovaatimuksia mainithaan, se tieto jällaa vain peruskoulua. Sulle, jolla on lapsia perus-apukoulussa, erityiskoulussa eli saamekoulussa, jällaa informasuuni tääsä ruu'ussa.

Jos halvat lukea enämpi koululaista eli opetusplaanista, sie löyät sitä Koululaitoksen webbpaikalta:

www.skolverket.se/skollagen2011 (koululaki)

www.skolverket.se/nyalaroplaner (opetusplaani)

UUSI TOTISTUSSKAALA

Uusi totistusskaala, jossa on useampi totistusaskel, on otettu käythöön. Uuessa totistusskaalassa on kuus askelta: A, B, C, D, E ja F. Totistusaskel A on korkein ja E on matalin hyväksyty. Totistus F ei ole hyväksyty totistus. Jos oppilas on ollu pojissa niin paljon ette perustaa totistuksen antamiselle ei ole, se markeerathan viivala (streck).

Perus-apukoulule (-sär-) on uuessa totistusskaalassa viis askelta: A, B, C, D ja E. Totistusta F eli viivaa ei ole totistusskaalassa. Jos perus-apukoulun oppilas ei pääse

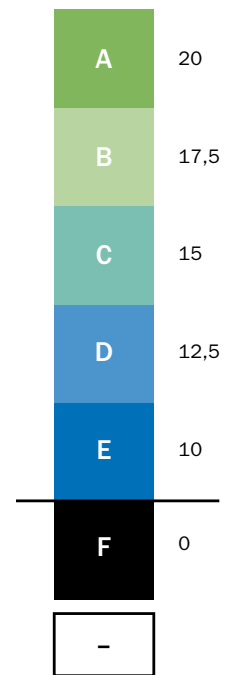
E-totistusvaatimukshiin, eli jos perustaa totistuksele ei ole poissaolon vuoksi, aiheesta ei piä antaa totistusta.

Totistuksitten A, C eli E saamiselle, jokhainen tietovaatimus häätyy olla täyelisesti täytetty. B-totistuksen saamiselle tietovaatimus C:le ja issoin osa A-totistus tietovaatimuksesta häätyy olla saavutettu. Samala laila jällaa, ette D-totistuksen saamiselle häätyy koko tietovaatimus E-totistuksele olla saavutettu ja suuriin osa C-totistuksen tietovaatimuksesta kans olla saavutettu.

Jos sie eli sinun lapsi ihmettelettä jonku totistuksen syitä, teilä oon uuen koululain mukhaan oikeus saa siitä tietoa.

TOTISTUS KUUNESTA VUOSILUOKASTA

Syksystä 2012 lähtien totistuksia tulhaan antamhaan kuuenesta vuosiluokasta lähtien ja sitte joka täriinälle aina yheksänen vuosiluokan lopputotistuksehen. Täriinatotistukset pittää panna niitten tioitten perusteela jotka oppilas oon kehittänny kysseessäoleva täriina mukhaan räknätty. Kuuenen vuosiluokan arviointi pittää tehä vertaamalla kuuenen vuosiluokan tietovaatimukshiin. Vuosiluokasta seittemän lähtien arviointi tehään vertaamalla yheksänen vuosiluokan tietovaatimuksia.

Arviointi ja kehityskeskustelut

Ennenkö sie voit olla varma siitä ette sinun lapsi kehitty opetusplanin yleisiä tavoiteita koki ja kans joka tärkein pitkäletähtäviä tavoiteita koki, on tärkeää ette koulun työ tapahtuu yhteistyössä kotin kans. Kouluvuen aikana opettaja koko ajan arvioitsee sinun lapsen oppimista ja kehitystä. Tästä sie saat tietoa vähinhän kerran joka tärkein aikana silloin ko sie ja sinun lapsi kohtaatta opettajaa eli luokanopettajaa kehityskeskustelussa.

Kehityskeskustelun yhteydessä pitää tehdä henkilökohtanen kehityspani. Henkilökohtanen kehityspani pitää sisältää arviointia sinun lapsen tietokehityksestä niissä aiheissa joissa sinun lapsi on saanu opetusta. Siinä pitää kans olla yhteenvedo niistä insatsista joita tarttee siihen ette sinun lapsi saavuttaa tavoheet ja kehitty niin pitkälle ko mahdollista.

Jos sie halvat lukea enämpi kehityskeskusteluista, henkilökohtasista kehityspanista joissa on kirjalliset arviointit (HKP/IUP) ja toihmeenpano-ohjelmista, saat lissää tietoja Koululaitoksen webbpaikalta:

www.skolverket.se/iup

Oikeus kehittyä niin pitkälle ko mahdollista

Kaikki oppilhaat pitävät saa sen stimylansin jonka tarttevat omassa opetuksessa ja kehityksessä, niin ette het saattavat kehittyä niin pitkälle ko mahdollista. Tämä jällaa kans oppilhaile joila oon helppo saavuttaa tietovaatimukset. Niilä oppilhaila, jotka riskeeraavat ette ei yllä niihiin tietovaatimukshiin jotka pittää saavuttaa, oon oikeus saa erityistä tukea. Se oon rektorin vastuu pittää huolen siitä ette oppilhaan tarpheet selvitethään ja jos se toethaan ette oppilhaala oon erityisen tuen tarvetta, pittää tehdä toihmeenpano-ohjelma.

Sulla ja sinun lapsela oon oikeus olla matkassa ko toihmeenpano-ohjelmaa tehään. Sie saat nyt kans kolulain mukhaan oikeuen valittaa rektorin toihmeenpanopäätöksetä Koulualan valituslautakunnalle. Se jällaa niin päätöstä siitä ette toihmeenpano-ohjelmaa ei tehdä eli siitä mitenkä toihmeenpano-ohjelma oon tehty eli sen sisälöstä. Sulla oon kans mahdollisuus valittaa jos rektori päättää joko ette erityistä tukea annethaan tietyle opetusryhmäle eli yksittäisesti, eli jos rektori on päättänyt niin sanotusta anpassatusta koulunkäynistä.

Halvatko sie lukea koko opetusplaenin?

Sie saatat tilata eli latata omhaan taattorhiin opetusplaenin
Koululaitoksen webbpaikalta www.skolverket.se

ISBN 978-91-86529-99-4
Grafisk form: AB Typoform
Omslagsfoto: Michael McLain
Foto inlaga: Michael McLain
Skolverket 2011

Skolverket